

Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright
Thạc sĩ Chính sách công
Niên khóa 2013-2015
Học kỳ Thu

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC
Nhập môn Chính sách công và Phân tích thể chế

Giờ học:

Thứ Ba, thứ Năm: 8:30 – 10:00, từ 1/10 đến 21/11/2013

Tổ bộ môn

Giảng viên: Đinh Vũ Trang Ngân (ndinh@fetp.edu.vn)
Trợ giảng: Nguyễn Thị Sinh (m5.SinhNT@fetp.edu.vn)

Giờ văn phòng

Thứ Ba: 1:30 – 4:30 PM

Mục tiêu môn học

Môn học này nhằm mục tiêu giới thiệu cho học viên một số khái niệm then chốt trong lĩnh vực nghiên cứu chính sách công, và liên hệ những khái niệm này với các vấn đề chính sách cụ thể của Việt Nam. Thông qua những thảo luận về một số lý thuyết và kỹ thuật mà học viên sẽ được học sâu hơn trong các môn học trong hai năm tới đây, môn học sẽ minh họa cách áp dụng một số công cụ phân tích chính sách vào những vấn đề kinh tế xã hội quan trọng.

Mô tả môn học

Môn học gồm 14 buổi học, kéo dài trong 7 tuần (tương đương với nửa học kỳ). Mỗi tuần sẽ là một chủ đề mới với hai buổi lên lớp, phần lớn sẽ dưới dạng thảo luận chính sách. Các thảo luận xoay quanh các vấn đề chính sách công trong một nền kinh tế thị trường mở, giới thiệu một số khái niệm then chốt như thất bại thị trường, vai trò của nhà nước, tính duy lý của con người, hay lịch sử quá trình thực hiện chức năng của các thể chế kinh tế. Chúng ta cũng sẽ thảo luận các vấn đề liên quan đến việc thực thi chính sách, và những câu hỏi liên quan đến giá trị.

Bài đọc

Môn học này không có sách giáo khoa, mà bao gồm một tập hợp các bài đọc đã được chọn lọc cẩn thận. Bài đọc bắt buộc và bài đọc gợi ý cho mỗi buổi giảng được liệt kê chi tiết trong lịch học dưới đây. Học viên được yêu cầu hoàn thành ít nhất là các bài đọc bắt buộc, đã dịch ra tiếng Việt. Một số bài đọc gợi ý có thể chỉ bằng tiếng Anh.

Yêu cầu của môn học

Học viên được yêu cầu tham dự đầy đủ các buổi học, đọc bài trước giờ lên lớp, tham gia thảo luận tích cực và hoàn thành tất cả bài tập được giao. Học viên có thể trao đổi thêm với giảng viên vào giờ trực văn phòng hay ngoài giờ học.

Vào cuối môn học, lớp sẽ hoàn thành hai sản phẩm chính: Một *Tập san Chính sách* (Policy Journal) và một tuyển tập *Phim tài liệu ngắn* về chính sách. Tập san Chính sách sẽ là một ấn phẩm sở hữu độc quyền của lớp MPP6, là tập hợp những bài viết hay nhất về nhiều chủ đề khác nhau của học viên trong môn học. Loạt phim tư liệu là một dự án nhóm, sẽ được hoàn thành vào cuối môn xoay quanh một vấn đề chính sách xuất phát từ “bên trong Việt Nam”. Chi tiết về hai sản phẩm này sẽ được thảo luận kỹ hơn trên lớp.

Điểm cuối của bộ môn sẽ được xác định trên cơ sở như sau:

Tập san Chính sách MPP6:	50%
Phim tài liệu “ <i>Inside Vietnam</i> ”:	40%
Tinh thần làm việc nhóm:	10%

Tập san chính sách “MPP6 Policy Journal”

Sẽ có bảy lĩnh vực chính cho tập san của lớp:

1. Chính sách kinh tế vĩ mô
2. Chính sách công nghiệp
3. Chính sách nông nghiệp
4. Chính sách xã hội
5. Chính sách phát triển vùng
6. Toàn cầu hóa và quan hệ quốc tế
7. Thể chế và phát triển

Mỗi tuần, mỗi học viên sẽ chọn một chủ đề trong số 7 nhóm chính sách trên để viết bài. Trong 5 tuần (từ tuần 2 đến tuần 6), mỗi học viên sẽ viết 5 bài, nộp trước 16:00 ngày thứ sáu hàng tuần. Mỗi bài viết dài tối thiểu 450 từ, tối ưu 1000 từ, và tối đa 2000 từ. Vào cuối kỳ, học viên có thể chọn ba bài mà họ tâm đắc nhất để nộp lấy điểm. Những bài viết hay nhất này sẽ được đưa vào *Tập san Chính sách MPP6*, một phiên bản tương tự như tờ *The Economist*, nhưng chú trọng vào các vấn đề chính sách kinh tế, chính trị và xã hội ở Việt Nam. Nếu công nghệ cho phép, tất cả bài viết sẽ được chia sẻ với tất cả mọi thành viên trong lớp trên một website dưới dạng ‘team blog’, để cùng được đóng góp ý kiến xây dựng và biên tập.

Mỗi bài viết phải chứng minh được tác giả đã tham khảo các tài liệu được giao, những tranh luận trên lớp, và áp dụng một cách sáng tạo kiến thức này vào các vấn đề đang tồn tại trong bối cảnh chính sách công ở Việt Nam. Chúng tôi muốn thấy các bạn có tham gia thảo luận về các vấn đề chính sách hiện tại ở Việt Nam và vận dụng được những gì tiếp thu trên lớp để hiểu thấu đáo hơn các vấn đề này.

Dự án ““*Inside Vietnam*”

Trong tuần đầu, học viên sẽ được chia thành các nhóm, tương ứng với một *đoàn làm phim*. Mỗi nhóm sẽ cùng làm việc trong 7 tuần để tạo ra một đoạn video dài tối đa 15 phút. Đoạn phim ngắn này tập trung vào một vấn đề chính sách hiện hữu ở Việt Nam, những tranh luận xung quanh về vấn đề này, và những quan điểm của bản thân các tác giả/nhà sản xuất. Đến cuối học kỳ, trong tuần lễ Liên Hoan Phim MPP6, mỗi nhóm sẽ trình chiếu đoạn phim của mình trên lớp cùng 15 phút “đối thoại với khán giả”. Khán giả và giảng viên sẽ cùng bình chọn cho đoạn phim nào phù hợp về mặt chính sách, có tính thời sự, có tính sáng tạo và thuyết phục.

Làm việc nhóm

Vào cuối môn học, mỗi học viên sẽ viết một bài nhận xét ngắn về kết quả làm việc của bản thân mình cùng các thành viên trong suốt quá trình sản xuất phim. Đây là cơ hội để học viên hiểu lẫn nhau, và chuẩn bị cho nhiều cơ hội cùng làm việc chung trong hai năm học ở FETP sắp tới.

Lịch học

Tuần/Ngày	Bài giảng	Chủ đề
TUẦN 1		GIỚI THIỆU
1/10	1	Một sự khởi đầu công bằng
3/10	2	Chính sách công và tư duy phản biện
TUẦN 2-3		ĐỘNG CƠ, TÍNH DUY LÝ VÀ SỰ BẤT TRẮC
8/10	3	Lợi ích cá nhân và sự phân công lao động
10/10	4	Tính duy lý và sự bất trắc
15/10	5	Nghiên cứu tình huống: Quy định đội mũ bảo hiểm ở Việt Nam
17/10	6	Phi lý trí? Hành vi con người và các cân nhắc chính sách
TUẦN 4		THỊ TRƯỜNG VÀ NHÀ NƯỚC
22/10	7	Sức mạnh của thị trường và vai trò của nhà nước
24/10	8	Nghiên cứu tình huống: Công ty cổ phần mua bán điện
TUẦN 5		THỂ CHẾ
29/10	9	Tại sao các quốc gia thất bại?
31/10	10	Nghiên cứu tình huống: Sự phân mảnh thể chế - Tình huống Cảng biển TPHCM
TUẦN 6		GIÁ TRỊ VÀ CÔNG LÝ
5/11	11	Việc gì là đúng để làm?
7/11	12	Ai xứng đáng điều gì? Sự phân phối, tự do và công bằng
TUẦN 7		“LÀM” CHÍNH SÁCH CÔNG
12/11	13	Chính sách dựa trên thực chứng
14/11	14	Thách thức và cơ hội của chính sách
TUẦN 8		LIÊN HOAN PHIM ‘INSIDE VIETNAM’
19/11		Nhóm 1 – 5
21/11		Nhóm 6 – 10

Bài đọc

TUẦN 1: GIỚI THIỆU

Bài giảng 1: Một sự khởi đầu công bằng

Malcolm Gladwell (2008) *Những kẻ xuất chúng: Cách nhìn mới về nguồn gốc thành công*, Bản dịch của Alpha Books và NXB Thế giới (2013). Chương 1: “Hiệu ứng Matthew.”

Bài giảng 2: Chính sách công và tư duy phản biện

Jonathan Pincus (2010) “Đăng ký và quy định giá sữa ở Việt Nam có làm giảm giá sữa?” Nghiên cứu chính sách FETP, tháng 9/2010.

Loạt bài về giá sữa trên Vietnamnet, “Người tiêu dùng Việt Nam đang 'đốt' tiền mua sữa,” Bài 1-5.

TUẦN 2-3: ĐỘNG CƠ, TÍNH DUY LÝ VÀ SỰ BẤT TRẮC

Bài giảng 3: Lợi ích cá nhân và sự phân công lao động

Adam Smith, “Lợi ích cá nhân và lòng nhân từ như một động cơ”: trích đoạn chọn lọc từ cuốn *Đi tìm bản chất và nguồn gốc về tài sản của các quốc gia*, Cuốn I chương II. Edwin Cannan biên tập, 1904. Library of Economics and Liberty.

<<http://www.econlib.org/library/Smith/smWN1.html>>

Bài đọc gợi ý:

Joseph Stiglitz (1998) Bài giảng xuất sắc về Kinh tế học trong Quản lý nhà nước: “Sử dụng lợi ích công vào mục đích tư nhân: động cơ và thể chế,” *Journal of Economic Perspectives*, Spring, 3-22.

Bài giảng 4: Duy lý và bất trắc

John Maynard Keynes (1936), *Lý thuyết chung về việc làm, lãi suất và tiền tệ*, London: Macmillan (bản in 2007), Chương 12: “Trạng thái kỳ vọng dài hạn” bản điện tử:

http://ebooks.adelaide.edu.au/k/keynes/john_maynard/k44g/chapter12.html#chapter12

Bài đọc gợi ý:

Amartya K. Sen (1977) “Những kẻ ngốc nghếch duy lý: Tranh luận về nền tảng hành vi trong lý thuyết kinh tế học,” *Philosophy & Public Affairs*, Vol. 6, No. 4 (Summer, 1977), pp. 317-344

Steven Levitt và Stephen Dubner (2011), *Kinh tế học siêu hài hước*, Bản dịch của Alphabooks và NXB Thế giới. Chương 3, “Những câu chuyện khó tin về lòng trắc ẩn và tình thương.”

Steven Landsburg (1993) *Ăn trưa với nhà kinh tế: kinh tế học và đời sống thường nhật*, Chương 16-18: “Tại sao bắp rang bơ ở rạp chiếu phim lại đắt hơn,” “Hẹn hò và đồng phạm,” “Tại sao cuộc đời đầy sự thất vọng.”

Bài giảng 5: Nghiên cứu tình huống: *Qui định đội mũ bảo hiểm ở Việt Nam* **Thỉnh giảng: Nguyễn Xuân Thành**

Vũ Thành Tự Anh và Nguyễn Hoàng Phương (2013), “Tình huống mũ bảo hiểm xe máy ở Việt Nam,” Nghiên cứu tình huống của FETP.

<http://www.fetp.edu.vn/vn/tinh-huong/mu-bao-hiem-xe-may-o-viet-nam/>

Bài giảng 6: Phi lý trí? Suy nghiệm và thiên lệch: Hành vi con người và những cân nhắc chính sách

Dan Ariely (2008) *Phi lý trí: Khám phá những động lực vô hình ẩn sau những quyết định của con người*, Bản dịch của Alpha Books và NXB Lao động – Xã hội (2013). Chương 7, “Cái giá cao của sự sở hữu: tại sao chúng ta đánh giá quá cao những gì mình có.”

Bài đọc gợi ý:

Kahneman, D., Slovic, P., & Tversky, A. (1982) *Nhận định trong sự bất trắc: Những suy nghiệm và thiên lệch*. New York: Cambridge University Press.

TUẦN 4: THỊ TRƯỜNG VÀ NHÀ NƯỚC

Bài giảng 7: Sức mạnh của thị trường và vai trò của nhà nước

Peter Nolan (2004) *Trung Quốc trước ngã ba đường*, Bản dịch của Trần Thị Thái Hà, Nhà xuất bản chính trị quốc gia (2005). Chọn lọc từ chương 3, “Adam Smith và những mâu thuẫn của nền kinh tế thị trường tự do.”

Bài đọc gợi ý:

Milton và Rose Friedman (1980) *Tự do lựa chọn: một nhận định cá nhân*, New York: Hartcourt Books. Chương giới thiệu và chương 1: “Sức mạnh của thị trường”. Xem thêm trích đoạn loại phim tài liệu cùng tên của PBS (1990).

John Cassidy (2009) *Thị trường thất bại như thế nào*, New York: Farrar, Straus and Girous. Chương 12, “Thông tin ẩn dấu và thị trường hàng thứ cấp.”

Bài giảng 8: Nghiên cứu tình huống: *Công ty cổ phần mua bán điện* **Thỉnh giảng: Nguyễn Xuân Thành**

Nguyễn Xuân Thành (2007), “Công ty mua bán điện,” Nghiên cứu tình huống của FETP.

<http://www.fetp.edu.vn/vn/tinh-huong/cong-ty-co-phan-mua-ban-dien-46/>

TUẦN 5: THỂ CHẾ

Bài giảng 9: Tại sao các quốc gia thất bại?

Daron Acemoglu và James A. Robinson (2012). *Tại sao các quốc gia thất bại: Nguồn gốc của quyền lực, sự thịnh vượng, và nghèo đói*, Bản dịch của Trần Thị Kim Chi và các cộng sự. Nhà xuất bản trẻ (2013), Chương 15: “Tìm hiểu sự thịnh vượng và đói nghèo.”

Bài giảng 10: Nghiên cứu tình huống: Sự phân mảnh thể chế - Tình huống Cảng biển thành phố Hồ Chí Minh

Thỉnh giảng: Nguyễn Xuân Thành

Nguyễn Xuân Thành và Jonathan Pincus (2011), Di dời cảng biển Thành phố Hồ Chí Minh: Tình huống nghiên cứu về sự phân mảnh thể chế,

<http://www.fetp.edu.vn/vn/bao-cao-chinh-sach/nguyen-cuu-chinh-sach/di-doi-cang-bien-thanh-pho-ho-chi-minh-tinh-huong-nguyen-cuu-ve-su-phan-mang-the-che/>

TUẦN 6: GIÁ TRỊ VÀ CÔNG LÝ

Bài giảng 11: Việc gì là đúng để làm?

Michael Sandel (2009) *Phải trái đúng sai*, Bản dịch của Nhà xuất bản Trẻ (2011). Chương 1: “Làm việc gì là đúng.”

Phạm Duy Nghĩa, “Người nghèo, chó dữ và những ông chủ giàu,” Tuổi Trẻ ngày 30/01/2010, chuỗi bài về vụ nhà báo Hoàng Khương.

Bài giảng 12: Ai xứng đáng cái gì – Sự phân phối, tự do và bình đẳng

Michael Sandel (2009) *Phải trái đúng sai*, Bản dịch của Nhà xuất bản Trẻ (2011). Chương 8: “Ai xứng đáng cái gì.”

Vũ Thành Tự Anh, “Thiếu công bằng trong tăng giá điện,” Thời báo kinh tế Sài Gòn ngày 03/03/2011.

TUẦN 7: “LÀM” CHÍNH SÁCH CÔNG

Bài giảng 13: Chính sách dựa trên thực chứng

Mark Henderson (2013) “Sự dụng công cụ khoa học để cải thiện nghiên cứu chính sách,” *The Observer*, May 2013

Tham khảo thêm:

Chính sách công dựa trên thực chứng, tập hợp tài liệu của Ngân hàng Thế giới:

<http://www.worldbank.org/en/topic/evidencebasedpublicpolicy>

Bài giảng 14: Thách thức và cơ hội của chính sách

William J. Fulbright (1967), *Sự kiêu ngạo của quyền lực*. New York: Random House. Chọn lọc từ Phần I, “Lòng yêu nước cao hơn,” phần 1, “Công dân và trường đại học.”

Vũ Khoan (2011) “Lại bàn về đầu tư công,” *Thời báo kinh tế Sài Gòn*, 12/8/2011, <http://www.thesaigontimes.vn/Home/diendan/ykien/59005/Lai-ban-ve-dau-tu-cong.html>.

TUẦN 8: TUẦN LỄ LIÊN HOAN PHIM

Không có bài đọc 😊